

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 383/2021-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Stanislavom Pavlom, PhD., advokátom, Šancová 58, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co/627/2015-490 zo 4. júla 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Cdo/245/2019 z 28. októbra 2020 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov v civilnom spore. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Napokon žiada aj náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ si žalobou z 8. júla 2008 uplatnil voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia 45 586 eur s príslušenstvom za obdobie od mája 2007 do septembra 2007. Tvrdil, že žalovaný si neoprávnene ponechal vyplatenú províziu 10 % z ročných kontraktov hráčov a trénerov basketbalových klubov, čím sa bezdôvodne na jeho úkor obohatil. Sťažovateľ tvrdil, že so žalovaným spolupracoval na základe ústnej manažérskej zmluvy z roku 2003 v oblasti sprostredkovania prestupu hráčov a trénerov basketbalových klubov. Zmluva bola každoročne zmluvnými stranami predĺžovaná. Za prestupy hráčov a trénerov bol medzi stranami dohodnutý záväzok basketbalového klubu alebo žalovaného poukazovať na účet sťažovateľa províziu 10 % z ročnej sumy kontraktu hráča alebo trénera, ktorá sa realizovala priamo klubmi na účet žalovaného a ten ich poukázal na účet sťažovateľa. Sťažovateľ za sprostredkovateľskú činnosť vyplácal žalovanému mesačnú odmenu 3 500 eur. Túto činnosť žalovaný vykonával pre sťažovateľa do 25. septembra 2007. Sťažovateľ okrem dohodnutých mesačných odmien uhradil žalovanému náklady spojené s obstaraním licencie 1 086 eur. Sťažovateľ tvrdil, že žalovaný pri uzavieraní zmlúv namiesto údajov sťažovateľa poskytol klubom svoje údaje, a preto kluby vyplátili provízie 44 500 eur žalovanému, ktoré však žalovaný nepoukázal sťažovateľovi, čím sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

3. Sťažovateľ podaním z 15. marca 2013 vzal žalobu späť sčasti o 27 000 eur a namiesto pôvodne uplatneného nároku od žalovaného žiadal vrátenie vyplatených mesačných odmien za päť mesiacov od mája 2007 do septembra 2007 17 500 eur (5 x 3 500 eur) a ďalej žiadal náhradu za obstaranie licencie 1 086 eur. O tomto úkone sťažovateľa okresný súd uznesením na pojednávaní 12. júna 2013 rozhodol tak, že zmenu žaloby pripustil.

4. Okresný súd rozsudkom z 13. mája 2015 žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplatenie 18 586 eur, konanie sčasti o 27 000 eur zastavil a žalobu zamietol len o nepatrnú časť uplatneného úroku z omeškania. Vychádzal z toho, že na rok 2007 zmluva nebola platne uzavretá a žalovaný nekonal spôsobom, ktorým by vyjadroval súhlas s návrhom zmluvy sťažovateľa na rok 2007. Práve naopak, považoval za preukázané, že žalovaný v roku 2007 už konal vo vlastnom mene. Vzhľadom na to, že sťažovateľ vyplátil žalovanému odmeny za obdobie od mája 2007 do septembra 2007 spolu 17 500 eur spolu s nákladmi na licenciu 1 086 eur, okresný súd žalobe vyhovel, keďže žalovaný sa na úkor sťažovateľa bezdôvodne obohatil.

5. Proti rozsudku podal žalovaný odvolanie. V odvolaní poukázal na to, že sťažovateľ sa žalobou domáhal vydania bezdôvodného obohatenia z titulu neoprávnene ponechanej provízie, a poukázal na podanie sťažovateľa zo 15. marca 2013, ktorým zobral žalobu čiastočne späť, a zároveň uviedol, že sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia z titulu vyplatených mesačných odmien a zaplata nákladov na získanie licencie. Podľa žalovaného nárok uplatnený žalobcom po čiastočnom späťvzati žaloby je potrebné považovať za nový nárok, ktorý si žalobca prvýkrát uplatnil podaním z 15. marca 2013. Preto vo vzťahu k tomuto nároku žalovaný vzniesol námietku premlčania.

6. Krajský súd na odvolanie žalovaného rozsudkom z 13. mája 2015 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalovaného zaviazal na zaplataenie 1 036 eur s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol. Vzhľadom na námietku premlčania vznesenú žalovaným odvolací súd postupoval podľa § 382 Civilného sporového poriadku a vyzval strany na vyjadrenie sa k možnému použitiu § 100 ods. 1 a § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a § 563 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania krajský súd uviedol, že sťažovateľ mal vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného najneskôr dňom podania žaloby 8. júla 2008. Sťažovateľ si nárok na vrátenie plnení vyplatených mesačných odmien uplatnil až podaním doručeným súdu 15. marca 2013. K hmotnoprávny účinkom podania, ako aj k zmene sťažovateľom tvrdeného skutkového stavu došlo jeho doručením súdu 15. marca 2013. Premlčacia doba uplynula 8. júla 2010. Čo sa týka uplatnenej čiastky 1 036 eur, ktorá súvisela s nákladmi na získanie licencie, krajský súd uviedol, že okresný súd na správne zistený skutkový stav správne aplikoval právne predpisy a rozhodnutie v tejto časti aj náležite odôvodnil.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 421 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku. Tvrdil, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe a zároveň rozhodnutie závisí od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. Podľa neho rozhodnutie krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, keď krajský súd jeho podanie posúdil nie správne ako čiastočné späťvzatie žaloby, ale nesprávne ako zmenu žaloby. V tejto súvislosti poukázal na závery komentárovej literatúry. Rozhodnutie krajského súdu považoval za exces a prejav aplikačnej a interpretačnej svojvôle, keďže tvrdený skutkový stav podaním z 15. marca 2013 nezmenil. Za nesprávne považoval aj určenie výšky úrokov z omeškania a to, že jeho žalobe bolo vyhovené sčasti o zaplataenie 1 036 eur, a nie sčasti o zaplataenie 1 086 eur, čo bolo výsledkom nesprávneho výpočtu odvolacieho súdu.

8. Najvyšší súd uznesením z 28. októbra 2020 dovolanie sťažovateľa odmietol, keďže sťažovateľ nenaformuloval otázku zásadného významu, hoci namietal síce odklon odvolacieho súdu od dlhodobej a ustálenej rozhodovacej činnosti súdov pri právnom posúdení, ale žiadne rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, neuvádza. Najvyšší súd uviedol, že spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právom posudzovaní žalobou uplatneného nároku významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku. S poukazom na uvedené dovolací súd uviedol, že v dovolaní nie je sformulovaná právna otázka podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku.

III.

9. Porušenie základných práv sťažovateľ vidí v tom, že napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a svojvoľné. Podľa sťažovateľa krajský súd priamo porušil čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď prezentoval svoj arbitrárny názor v rozpore so žalobou, tvrdiac, že sťažovateľ mal 15. marca 2013 svojím podaním zmeniť žalobu. Podstatnou skutočnosťou v žalobe bol nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa sťažovateľa krajský súd nesprávne posúdil obsah žaloby a nesprávne posúdil obsah čiastočného späťvzatia. Osobitne zdôraznil, že v žalobe tvrdené skutočnosti počas celého konania nemenil. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu uviedol, že v dovolaní poukázal aj na chybu v počítaní odvolacieho súdu a priamo v dovolaní uviedol, že ide o vadu spočívajúcu v nesprávnom matematickom výpočte, zároveň tak ide o nesprávne posúdenie samotného obsahu skutkového stavu. Uviedol, že čiastočným späťvzatím žaloby žiadal kvantitatívne menšie plnenie než v pôvodnej žalobe, pričom podľa neho mal byť tento úkon posúdený ako čiastočné späťvzatie návrhu, a nie ako zmena návrhu.

10. Krajský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že zotrváva na odôvodnení ústavnou sťažnosťou namietaného rozhodnutia.

11. Najvyšší súd žiadal ústavnej sťažnosti nevyhovieť, keďže vo svojom rozhodnutí sa vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými dôvodmi dovolania a jeho prípustnosti. Predovšetkým sa vysporiadal vymedzením dovolacej otázky, ktorú sťažovateľ neuviedol, hoci to je jeho povinnosťou, ktorú nemožno nahradiť všeobecným konštatovaním nesprávneho právneho posúdenia. Ak sťažovateľ namietal odklon rozhodnutia krajského súdu od rozhodovacej činnosti, mal poukázať na relevantnú ustálenú rozhodovaciu prax. Preto namietané rozhodnutie nie je arbitrárne, keďže jeho odôvodnenie spoľahlivo odpovedá na všetky dovolaním nastolené otázky.

12. Sťažovateľ zotrval na ústavnej sťažnosti a znova poukázal na zjavný omyl v rozhodnutí krajského súdu, ktorý mu priznal len 1 036 eur, hoci mu mal priznať 1 086 eur. Znova poukázal na to, že od začiatku konania sa proti žalovanému domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Jeho podanie preto nebolo zmenou žaloby, ale jej čiastočným späťvzatím, a preto bola jeho žaloba pre premlčanie neproporčne a pre nesprávny výklad § 96 Občianskeho súdneho poriadku zamietnutá. Poukázal na už v dovolaní citovanú literatúru a publikovanú právnu vetu, podľa ktorej za kvantitatívnu zmenu žaloby podľa § 95 Občianskeho súdneho poriadku treba považovať najmä pri žalobách o plnenie to, keď žalobca žiada buď niečo iné alebo kvantitatívne viac, než žiadal v pôvodnej žalobe, a keď žalobca žiada kvantitatívne menšie plnenie než v pôvodnej žalobe, nepôjde o zmenu návrhu podľa § 95 Občianskeho súdneho poriadku, ale úkon sa posúdi ako čiastočné späťvzatie návrhu podľa § 96 Občianskeho súdneho poriadku.

IV.

13. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných

práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

14. Podstata sporu sťažovateľa so žalovaným vyplýva z posúdenia konkrétnej procesnej situácie, ktorá bola vyvolaná tým, že sťažovateľ svoj nárok proti žalovanému vyvodil z toho, že s ním mal uzavretú platnú zmluvu a pôvodne sa proti žalovanému domáhal ako bezdôvodného obohatenia toho, čo mu mal žalovaný podľa zmluvy vydať. Následne však na základe zmeny právneho posúdenia svoju žalobu „upravil“ tak, že vychádzal z neplatnosti uzavretej zmluvy a od žalovaného žiadal namiesto pôvodného plnenia nie to, čo mu žalovaný podľa zmluvy mal dať, ale to, čo on dal žalovanému podľa neplatnej zmluvy, pričom táto peňažná čiastka predstavovala menej ako pôvodne uplatnená suma. Z tejto konkrétnej procesnej situácie vyplýva otázka, či úkon sťažovateľa, ktorý on posúdil vo svojom podaní z 15. marca 2013 ako čiastočné späťvzatie žaloby, je čiastočným späťvzatím žaloby podľa § 96 ods. 1 tretej vety Občianskeho súdneho poriadku tak, ako ho vo svojom rozsudku z 13. mája 2015 posúdil okresný súd, alebo ide o zmenu žaloby podľa § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, ako tento jeho úkon posúdil už skôr okresný súd vo svojom uznesení z 12. júna 2013 a následne aj krajský súd v rozsudku z 13. mája 2015 tak, že z právneho posúdenia charakteru tohto úkonu dospel k záveru o zamietnutí žaloby sťažovateľa na základe premlčania jeho nároku, ktorý nebol uplatnený žalobou, ale až jej omnoho neskoršou zmenou.

15. S touto v dovolaní jasne nastolenou právnou otázkou sa najvyšší súd vyrovnal tak, že ju nepovažoval za právnú otázku, ktorá by zodpovedala obsahu právnej otázky podľa § 421 Civilného sporového poriadku, a sťažovateľovi vytkol, že takúto otázku neformuluje, a k tomu nad znenie zákona dodáva, že by malo ísť o zásadnú otázku. Takáto interpretácia prípustnosti dovolania je formalistická. Na strane jednej nie je ústavne konformná prípustnosť dovolania obmedzovať tým, že dovolaním nastolená právna otázka musí byť vo všeobecnej rovine zásadná, keďže musí ísť o otázku, ktorej posúdenie je rozhodujúce pre posúdenia dôvodnosti procesného útoku a procesnej obrany. Žiaden iný prvok, najmä nie prvok všeobecného zásadného významu, nie je pre posúdenie prípustnosti dovolania rozhodný. Na strane druhej je zrejmé, že sťažovateľom nastolená právna otázka vychádza z konkrétneho stavu procesných úkonov sťažovateľa v spore so žalovaným, pričom otázkou je, či tieto nesporné procesné skutočnosti treba posúdiť podľa § 96 ods. 1 tretej vety Občianskeho súdneho poriadku alebo podľa § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

16. Namiesto vyriešenia tejto právnej otázky najvyšší súd sformuloval záver o tom, že argumentáciou sťažovateľa v dovolaní nie je nastolená žiadna právna otázka tak, ako ju predpokladá § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Najvyšší súd právnou interpretáciou nesporného procesného stavu odmietol posúdiť ako právnú otázku. Z toho sa javí, že najvyšší súd pod právnou otázkou rozumie akúsi abstraktne formulovanú právnú vetu bez akékoľvek vzťahu ku skutkovému, v tomto prípade procesnému skutkovému stavu. K tomu treba uviesť, že základné právne otázky, ktoré v civilných sporoch vznikajú, súvisia

aj s podriadením konkrétnych procesných úkonov pod to či ono ustanovenie procesného predpisu s tým, že toto podriadenie je následne rozhodné pre vyvodenie toho či oného právneho následku. Tak tomu bolo aj v tomto prípade, keďže v prípade posúdenia úkonu sťažovateľa ako čiastočného späťvzatia žaloby by zrejme nebol dôvod na to, aby bola jeho žaloba pre premlčanie zamietnutá.

17. K tomu treba uviesť, že odpovede na procesnoprávne otázky sa netvoria len formulovaným abstraktných právnych viet bez vzťahu na konkrétny priebeh konania, ale aj množstvom na seba nadväzujúcich odpovedí na právne posúdenie konkrétnych úkonov strán a súdu. To, že tieto úkony nie sú rovnaké tak, že by bolo možné vždy sformulovať abstraktnú otázku, však nemôže viesť k záveru, že nedošlo k nastoleniu otázky právneho posúdenia. Najvyšší súd nesprávnym pomenovaním právnej argumentácie sťažovateľa nesprávne aplikoval § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku a dospel k tomu, že dovolanie sťažovateľa je neprípustné.

18. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa priznáva v spojení čl. 51 ods. 1 ústavy, teda v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Týmito ustanoveniami sú i normy, ktorých výklad viedol k odmietnutiu dovolania sťažovateľa. Zmysel noriem Civilného sporového poriadku o dovolaní bol v napadnutom rozhodnutí vyložený ústavne nekonformne, čo viedlo k nezodpovedaniu sťažovateľom nastolenej právnej otázky, na ktorú na základe nesporného obsahu úkonov sťažovateľa formuloval jasný, no otázne, či správny právny záver krajský súd. To viedlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. listiny. Aj keď čl. 6 ods. 1 dohovoru priamo nevytvára povinnosť štátu zriadiť či už odvolacie alebo dovolacie súdy, štát, ktorý ich zriadi, je povinný zabezpečiť účastníkom takýchto konaní základné záruky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na meritórne rozhodnutie. Na sťažovateľom v dovolaní vyjadrenú právnu otázku nebola najvyšším súdom sformulovaná žiadna odpoveď. Preto došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa bolo rozhodnutie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušené a vec mu vrátená na ďalšie konanie, v ktorom sa najvyšší súd musí vysporiadať nielen s dovolaním nastolenou právnu otázkou sťažovateľa, ale aj s jeho ďalšími námietkami proti rozsudku krajského súdu, na ktoré v rozhodnutí o dovolaní vôbec nereagoval. Vzhľadom na to, že rozsudok krajského súdu bude predmetom dovolacieho konania po zrušení rozhodnutia najvyššieho súdu, nebolo vyhovené ústavnej sťažnosti v rozsahu, v ktorom sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojich práv rozhodnutím krajského súdu.

V.

19. Zistené porušenie základných práv odôvodňuje to, aby najvyšší súd sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 576,12 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok

na náhradu za tri úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie 3 x 181,17 eur) a náhradu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (3 x 10,87 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu